

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทบาทของการบัญชีต้นทุนในองค์การธุรกิจ	1
● หน้าที่ของผู้บริหาร	1
– การจำแนกและจัดลำดับหน้าที่ในการบริหาร	2
– การวางแผนและการควบคุม	2
● ข้อมูลสำหรับการวางแผนและการควบคุม	3
– ชนิดของข้อมูล	4
– ความมุ่งหมายของการบัญชีการเงินและการบัญชีบริหาร	7
– ความแตกต่างของการบัญชีการเงินและการบัญชีบริหาร	8
– ขอบเขตของการบัญชีต้นทุน	11
– การใช้การบัญชีต้นทุนในการควบคุมทางการบริหาร	12
– การเลือกระบบบัญชีต้นทุน	14
– การนำการบัญชีต้นทุนไปใช้	14
● หน้าที่ของนักบัญชี	15
– ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายปฏิบัติการ (line) และฝ่ายให้คำปรึกษา (staff)	15
– หัวหน้าฝ่ายบัญชี	18
– ความแตกต่างระหว่างผู้อำนวยการบัญชีและเหรียญก	18
– การแบ่งแยกหน้าที่	19
● สรุป	22
● โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	23
บทที่ 2 ศัพท์และความมุ่งหมายของต้นทุนต่าง ๆ	25
● ต้นทุนและวัตถุประสงค์ต้นทุน	26
● รูปแบบต่าง ๆ ในการจำแนกประเภทต้นทุน	27
● ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่	29
– ต้นทุนและการเปลี่ยนแปลงในระดับกิจกรรม	29

— ต้นทุนที่ไม่เป็นเส้นตรงอย่างต่อเนื่อง	34
● ต้นทุนต่อหน่วยและต้นทุนรวม	42
— การถัวเฉลี่ยต้นทุนเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจ	42
— ความหมายของต้นทุนต่อหน่วย	42
● ต้นทุนผลิตภัณฑ์ (Product Costs) และต้นทุนงวดเวลา (Period Costs)	44
— ข้อแตกต่างระหว่างกิจกรรมการผลิตและกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต	44
— ส่วนประกอบของต้นทุนการผลิต	45
— ต้นทุนที่เป็นสินค้างเหลือได้	50
— การแสดงรายการสินค้างเหลือในงบดุล	53
— วิธีสินค้างเหลือแบบบันทึกเป็นประจำและแบบบันทึกเป็นครั้งคราว	54
— คำศัพท์ที่อาจทำให้เข้าใจไขว้เขว	55
— การจำแนกต้นทุนแรงงาน	57
● ต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม	59
● ต้นทุนที่ควบคุมได้และต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้	61
● สรุป	62
● โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	63

บทที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน จำนวน และกำไร 69

● การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนและจำนวน	70
— ข้อสมมุติฐานในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนและจำนวน	70
— ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	71
— สมการต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผสม	72
— วิธีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนและจำนวน	74
● การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน จำนวน และกำไร	83
— จุดคุ้มทุน	83

—	แผนภูมิต้นทุน จำนวน และกำไร	88
—	วิธีวิเคราะห์เพื่อหาจำนวนกิจกรรมที่จะทำให้ได้กำไรตามที่ ต้องการ	91
—	แผนภูมิกำไร และจำนวน	97
—	ส่วนผสมการขายกับแผนภูมิกำไร และจำนวน	100
—	สมมุติฐานในการวิเคราะห์ต้นทุน จำนวน และกำไร	105
●	วิธีคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และวิธีการคำนวณกำไรที่สอดคล้อง กับการวิเคราะห์ต้นทุน จำนวน และกำไร	107
●	สรุป	110
●	โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	111
บทที่ 4	การบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ	119
●	ลักษณะทั่ว ๆ ไปของการบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ	119
—	ความแตกต่างระหว่างระบบต้นทุนงานสั่งทำและระบบต้นทุน ช่วงการผลิต	120
—	จุดมุ่งหมายของการควบคุม และจุดมุ่งหมายของการคำนวณ ต้นทุนผลิตภัณฑ์	120
—	เอกสารที่มา (source documents) แยกประเภทย่อย และ แยกประเภททั่วไป	121
●	การบัญชีสำหรับวัสดุและค่าแรงงาน	128
—	วิธีการบันทึกบัญชีสำหรับวัสดุ	128
—	วิธีการบันทึกบัญชีสำหรับค่าแรงงาน	131
—	การควบคุมต้นทุนขั้นต้น	132
●	การบัญชีสำหรับโสหุ่ยการผลิต	135
—	การติดตามโสหุ่ยการผลิตเข้าผลิตภัณฑ์	135
—	อัตราโสหุ่ยการผลิตประจำปี	141

–	วิธีการบันทึกบัญชีสำหรับโลหุ่ยการผลิต	144
–	โลหุ่ยการผลิตคิดเข้างานสูงไปหรือต่ำไป	145
–	วิธีต้นทุนคิดเข้างานตามต้นทุนจริง และวิธีต้นทุนคิดเข้างานตามต้นทุนปกติ	149
–	งบการเงินระหว่างกาล	150
●	การบัญชีสำหรับงานที่ทำสำเร็จและขายไป	152
–	วิธีการบันทึกบัญชีสำหรับงานที่ทำสำเร็จ	152
–	วิธีการบันทึกบัญชีสำหรับงานที่ขายไป	153
●	สรุปและตัวอย่างการบันทึกบัญชีในระบบต้นทุนงานสั่งทำ	153
–	สรุปการบันทึกบัญชีในระบบต้นทุนงานสั่งทำ	153
–	ตัวอย่างการบันทึกบัญชีในระบบต้นทุนงานสั่งทำ	156
●	สรุป	161
●	โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	162

บทที่ 5 งบประมาณแม่บท **171**

●	คำจำกัดความและส่วนประกอบของงบประมาณแม่บท	172
–	คำจำกัดความ	172
–	ส่วนประกอบของงบประมาณแม่บท	172
●	ประโยชน์และข้อจำกัดของการงบประมาณแม่บท	174
–	ประโยชน์ของการงบประมาณแม่บท	174
–	ข้อจำกัดของการงบประมาณแม่บท	177
●	กิจการที่สมควรนำระบบงบประมาณไปใช้	178
●	ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การงบประมาณแม่บทประสบความสำเร็จ	179
●	ผู้มีหน้าที่ในการจัดทำงบประมาณแม่บท	192
●	ขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณแม่บท	195

●	งวดงบประมาณแม่บท	197
●	หนังสือคู่มืองบประมาณ	201
●	วิธีการจัดท่างบประมาณแม่บท	205
	- ความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณประเภทต่าง ๆ	205
	- ตัวอย่างงบประมาณแม่บท	213
●	สรุป	230
●	โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	231
บทที่ 6	งบประมาณยืดหยุ่นได้และต้นทุนมาตรฐาน : ตอนที่ 1	237
●	งบประมาณคงที่ : เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ระดับ 1	238
●	งบประมาณยืดหยุ่นได้ : เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ระดับ 2	240
	- การปรับปรุงให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในปริมาณ	240
	- ผลแตกต่างเนื่องจากปริมาณขาย	243
	- ผลแตกต่างเนื่องจากงบประมาณยืดหยุ่นได้	246
	- ประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล	249
●	ต้นทุนมาตรฐาน : เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ระดับ 3	250
●	ความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับต้นทุนมาตรฐาน	254
	- ความแตกต่างระหว่างงบประมาณและต้นทุนมาตรฐาน	254
	- ชนิดของต้นทุนมาตรฐาน	255
	- ผู้รับผิดชอบในการกำหนดต้นทุนมาตรฐาน	256
	- ประโยชน์ของต้นทุนมาตรฐาน	256
	- การแก้ไขต้นทุนมาตรฐาน	258
●	ต้นทุนมาตรฐานสำหรับวัตถุประสงค์ และแรงงานทางตรง	258
	- วิธีวิเคราะห์ผลแตกต่างสำหรับวัตถุประสงค์ และแรงงาน ทางตรง	258
	- ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลแตกต่างสำหรับวัตถุประสงค์ และ แรงงานทางตรง	260

– การวัดและแสดงผลผลิต	262
– การใช้หลักการของต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับในการวิเคราะห์ผลแตกต่าง	263
– การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับผลแตกต่างสำหรับวัตถุประสงค์ทางตรง และแรงงานทางตรง	265
– ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ผลแตกต่างเนื่องจากราคาวัตถุประสงค์ทางตรง	266
– การแลกกันระหว่างผลแตกต่าง	269
– ความรับผิดชอบสำหรับผลแตกต่าง	269
– ผลแตกต่างรวม	272
– เมื่อใดจึงควรมีการสอบสวนผลแตกต่าง	273
● สรุป	274
● โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	276
● ภาคผนวก 1 : ผลแตกต่างเนื่องจากส่วนผสมการขาย (Sale-Mix Variance)	283
● ภาคผนวก 2 : ผลแตกต่างเนื่องจากส่วนผสมการผลิต (Production-Mix Variance) และผลแตกต่างเนื่องจากผลผลิตของการผลิต (Production-Yield Variance)	291

บทที่ 7 งบประมาณยืดหยุ่นได้และต้นทุนมาตรฐาน : ตอนที่ 2 301

● โสหุ่ยผันแปร : การควบคุมและการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์	301
– จุดมุ่งหมายเพื่อการควบคุม	302
– จุดมุ่งหมายเพื่อการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์	304
● โสหุ่ยคงที่ : การควบคุมและการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์	305
– จุดมุ่งหมายเพื่อการควบคุม	305
– จุดมุ่งหมายเพื่อการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์	305
– ผลกระทบของระดับตัวหารที่มีต่อการควบคุมและการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์	307

– การเลือกระดับตัวหาร	308
● รายการในสมุดรายวันทั่วไปสำหรับโซหุ่ยการผลิต	309
● การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ตามต้นทุนมาตรฐาน ต้นทุนปกติ และต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง	311
● การวิเคราะห์ผลแตกต่างสำหรับโซหุ่ยคงที่	312
– โครงสร้างทั่ว ๆ ไป	312
– ผลแตกต่างเนื่องจากปริมาณการผลิต	315
– โซหุ่ยคงที่และผลแตกต่างเนื่องจากประสิทธิภาพ	317
– ผลกระทบของปริมาณตัวหารที่มีต่อผลแตกต่างเนื่องจากปริมาณการผลิต	318
– คำศัพท์อื่น ๆ สำหรับผลแตกต่างเนื่องจากปริมาณการผลิต	319
– ความรับผิดชอบสำหรับผลแตกต่างเนื่องจากปริมาณการผลิต	319
● โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	320
● อัตราโซหุ่ยรวมและการวิเคราะห์ผลแตกต่างแบบสองอย่างกับแบบสามอย่าง	324
– อัตราโซหุ่ยรวม	324
– การวิเคราะห์ผลแตกต่างแบบสองอย่างและแบบสามอย่าง	325
– การวิเคราะห์ผลแตกต่างสำหรับโซหุ่ยการผลิตในระบบที่ไม่ใช่ต้นทุนมาตรฐาน	327
● การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับผลแตกต่างสำหรับโซหุ่ยการผลิต	320
● สรุป	329
● โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	330

บทที่ 8

การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์—วิธีต้นทุนคิดเข้างานและวิธีต้นทุนผันแปรได้	337
● เปรียบเทียบต้นทุนผลิตภัณฑ์ และผลกำไรระหว่างวิธีต้นทุนคิดเข้างานและวิธีต้นทุนผันแปรได้	338

– หลักการทั่ว ๆ ไปของวิธีต้นทุนคิดเข้างาน และวิธีต้นทุนผันแปรได้	338
– ระบบการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน 6 ระบบ	340
– รูปแบบงบกำไรขาดทุนตามวิธีต้นทุนคิดเข้างานและตามวิธีต้นทุนผันแปรได้	342
– ผลกระทบของวิธีต้นทุนคิดเข้างานและวิธีต้นทุนผันแปรได้ที่มีต่อการคำนวณกำไร	343
– ประเด็นของความขัดแย้ง : ปัญหาเกี่ยวกับช่วงเวลา	353
– โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	353
● บทบาทของระดับตัวหารในวิธีต้นทุนคิดเข้างาน	359
– ลักษณะของกำลังการผลิต (capacity)	359
– ปริมาณปกติ และปริมาณประจำปีที่สามารถไว้	361
– การเลือกปริมาณที่ใช้เป็นตัวหาร	363
– กำลังการผลิตที่อาจปฏิบัติได้	365
– ความสำคัญของปริมาณที่ใช้เป็นตัวหารที่มีต่อการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และการควบคุม	366
– โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	367
● ผลแตกต่างจากต้นทุนมาตรฐานและงบกำไรขาดทุน	371
– ทางเลือกสำหรับการจำหน่ายผลแตกต่าง	371
– วิธีการปันส่วนผลแตกต่าง	373
– ข้อคัดค้านในการปันส่วน	379
– การปันส่วนเพียงระดับหนึ่ง	360
– การปรับปรุงสินค้าคงเหลือ และการรายงานภายนอก	381
– โจทย์และเฉลยสำหรับศึกษาด้วยตนเอง	362
● สรุป	384
บรรณานุกรม	385